

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY Z JĘZYKA POLSKIEGO W KLASIE 6

dopuszczający (2)	dostateczny (3)	dobry (4)	bardzo dobry (5)	celujący (6)
W ZAKRESIE KSZTAŁCENIA JĘZYKOWEGO:				
Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:
-wyjaśnia pojęcia: nadawca, odbiorca; -odróżnia język mówiony od pisanego; -na prostych przykładach rozpoznaje intencję wypowiedzi;	-odróżnia język werbalny od niewerbalnego; -wymienia cechy języka mówionego i pisanego; - rozróżnia sposoby komunikowania się, mając na uwadze kontakt nadawcy i odbiorcy; - na podstawie wypowiedzeń określa intencję nadawcy;	-określa, co wyrażają przedstawione gesty; -przyporządkowuje podane wypowiedzi do języka mówionego lub pisanego; - pisze SMS-a i e-maila; - określa stosunek nadawców wypowiedzi do osób i zdarzeń, o których opowiadają;	-wyraża postawą i mimiką twarzy określone uczucia; -dobiera sposób mówienia do podanych sytuacji, -podaje najczęstsze sytuacje zastosowania języka mówionego i pisanego; - wyraża własne zdanie na temat zanikania bezpośrednich kontaktów między nadawcą a odbiorcą; - poprawia błędy w tekście SMS-a; - redaguje wypowiedzi wyrażające określone intencje	-redaguje tekst pasujący do podanej sytuacji; -operuje językiem werbalnym i niewerbalnym adekwatnie do sytuacji; -wypowiada to samo zdanie, wyrażając modulacją głosu różne uczucia; - objaśnia znaczenia podanych emotikonów; - wyraża modulacją głosu różne intencje - redaguje wypowiedź w określonym celu: namawia, odmawia;
- rozpoznaje rzeczowniki, czasowniki, liczebniki, zaimki, przysłówki i	- rozróżnia podstawowe części mowy (rzeczownik, czasownik, przymiotnik, liczebnik,	- rozróżnia części mowy i potrafi na typowych przykładach określić ich formę gramatyczną;	- rozróżnia części mowy: rzeczownik, czasownik, liczebnik, przymiotnik, przysłówki, spójnik,	- bezbłędnie rozpoznaje części mowy (rzeczownik, czasownik, liczebnik, przymiotnik,

przymiotniki na podstawie znaczenia i pytań;	przysłówek), określa ich formę gramatyczną (przypadek, liczba, rodzaj, osoba, czas); - rozróżnia liczebniki główne i porządkowe, zbiorowe i ułamkowe - określa funkcje zaimka;	- rozróżnia wśród rzeczowników własne i pospolite, stosuje zasady dotyczące ich pisowni; - stopniuje przymiotniki i przysłówki różnego typu;	zaimek), określa ich formę gramatyczną (przypadek, liczba, rodzaj, osoba, czas); - stosuje zasady dotyczące ich pisowni;	przysłówek, spójnik, zaimek, przyimek), określa ich formę gramatyczną i funkcję składniową;
- stosuje pojęcia: wyraz podstawowy, wyraz pochodny, formant, rdzeń, rodzina wyrazów, wyrazy pokrewne	- rozróżnia wyrazy podstawowe od wyrazów pochodnych; - posługuje się czynnie pojęciami: wyraz pokrewny, rodzina wyrazów, rdzeń, formant;	- tworzy wyrazy pochodne przez dodanie podanych formantów;	- porządkuje i tworzy rodziny wyrazów;	- wyróżnia wyrazy podzielne i niepodzielne słowotwórczo, -bezbłędnie wskazuje podstawę słowotwórczą i formant (przedrostek, przyrostek);
- pisze poprawnie pod względem ortograficznym prosty tekst;	- popełnia nieliczne błędy ortograficzne, co nie utrudnia rozumienia tekstu;	-pisze tekst kilkunastozdaniowy stosując poznane zasady ortografii i interpunkcji;	- stosuje zasady ortograficzne w zapisie czynnego słownictwa;	-pisze bezbłędnie nawet trudne, rzadko używane wyrazy;
- nazywa podstawowe części zdania na nieskomplikowanych przykładach;	- rozróżnia wszystkie części zdania (na nieskomplikowanych przykładach);	- wyjaśnia zasady budowania zdania i potrafi nazwać jego części (na typowych przykładach);	-dokonuje rozbioru logicznego i gramatycznego zdania;	- bezbłędnie rozróżnia części zdania: rodzaje podmiotu, orzeczenia, przydawki, okolicznika i dopełnienia;
- wymienia odmienne i nieodmienne części mowy; - rozpoznaje czasownik jako odmienną część mowy oznaczającą czynności lub stany;	- rozróżnia podstawowe części mowy(rzeczownik, czasownik, przymiotnik, liczebnik, przysłówek) i określa ich formę gramatyczną (przypadek,	- rozróżnia wszystkie poznane części mowy i samodzielnie / na typowych przykładach/ określa ich formę gramatyczną; - podaje przykłady	- poprawnie akcentuje formy trybu przypuszczającego; - stosuje zasadę dotyczącą łącznej i rozłącznej pisowni cząstki „by”;	- tworzy i stosuje w wypowiedzi o sobie czasowniki dokonane i niedokonane; - rozróżnia strony czasownika; układa zdania z czasownikami w

<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje nieosobowe formy czasownika zakończone na -no lub –to; - rozpoznaje przysłówkę jako nieodmienną część mowy określającą czasownik, przymiotnik i inny przysłówkę - rozpoznaje przyimek jako nieodmienną i niesamodzielną część mowy tworzącą z rzeczownikiem wyrażenie przyimkowe; 	<ul style="list-style-type: none"> liczba, rodzaj, osoba, czas); - stosuje zasady dotyczące pisowni nie z różnymi częściami mowy; - tworzy wyrazy przez dodanie cząstki nie; - odmienia czasownik przez liczby i osoby w czasie przeszłym, teraźniejszym i przyszłym; - określa rodzaj czasownika; 	<ul style="list-style-type: none"> odmiennych i nieodmiennych części mowy; - rozpoznaje bezokolicznik jako nieosobową formę czasownika; - określa osobę, liczbę, czas, tryb i rodzaj czasownika; - stopniuje przysłówki; - tworzy przyimki złożone, 	<ul style="list-style-type: none"> - zastępuje nieosobowe formy czasowników zakończone na –no lub -to formami osobowymi i odwrotnie; - redaguje sprawozdanie z uroczystości, stosując nieosobowe formy czasownika zakończone na -no lub –to; 	<ul style="list-style-type: none"> określonej stronie; - redaguje tekst stosując określone części mowy zgodnie z ich funkcją w zdaniu;
<ul style="list-style-type: none"> - definiuje, czym jest wypowiedzenie; - odróżnia zdanie od równoważnika zdania; - odróżnia zdanie pojedyncze od złożonego - dzieli wypowiedzenia na pojedyncze i złożone; - podkreśla podmioty i orzeczenia w podanych zdaniach; 	<ul style="list-style-type: none"> - przekształca zdania w równoważniki zdań; - przekształca równoważniki zdań w zdania; - odróżnia zdanie złożone współrzędnie od zdania złożonego podrzędnie; -wskazuje w zdaniu podmiot gramatyczny i logiczny; - rozróżnia orzeczenie czasownikowe i imienne; 	<ul style="list-style-type: none"> - przekształca typowe zdania pojedyncze w złożone i odwrotnie; - dzieli wypowiedzenia ze względu na cel wypowiedzi; - wyróżnia wypowiedzenia wykrzyknikowe; - stosuje pojęcia: związek wyrazowy, podmiot, orzeczenie, określenia, związek główny, związki poboczne, grupa podmiotu, grupa orzeczenia 	<ul style="list-style-type: none"> - podkreśla w wypowiedzeniach zdania podrzędne; - uzupełnia zdania złożone zdaniami podrzędnymi; - dopisuje uzasadnienie w formie zdania podrzędnego - stosuje zasady dotyczące interpunkcji zdania złożonego; - prawidłowo stosuje poznane zasady gramatyczne w tworzeniu wypowiedzi ustnych i pisemnych; 	<ul style="list-style-type: none"> - rozróżnia części zdania: rodzaje podmiotu, orzeczenia, przydawki, okolicznika i dopełnienia; - rozpoznaje podstawowe kategorie składniowe używając terminologii językoznawczej; - określa rodzaje zdań złożonych (podrzędnie i współrzędnie) i rodzaje zdań współrzędnych (łączne, rozłączne, przeciwstawne, wynikowe); - buduje zdania

		- wypisuje związki wyrazowe ze zdań; - układa zdania do podanych wykresów;	- wyjaśnia pojęcie zdanie bezpodmiotowe - przekształca zdania podmiotowe w bezpodmiotowe;	pojedyncze i złożone, przekształca je w celu uzwięzłania wypowiedzi;
- stosuje zasady ortograficzne dotyczące pisowni wyrazów z ą, ę, em, om, en, on i rzeczowników zakończonych na -two;	- dopisuje wyrazy pokrewne, w których zachodzi wymiana ą w ę lub odwrotnie; - tworzy rzeczowniki, łącząc wyraz znawstwo z podanymi wyrazami - stosuje zasady dotyczące pisowni zakończeń -wski, -ski, -cki, -dzki;	- tworzy rzeczowniki nazywające pojęcia; - dobiera i zapisuje poprawne zakończenia wyrazów; - poprawnie przenosi część wyrazu do następnego wiersza;	- uzupełnia zdania poprawnymi formami rzeczowników - stosuje poprawne zakończenia czasowników w 1. os. lp. czasu teraźniejszego	- tworzy przymiotniki od rzeczowników, uzasadnia pisownię nazw zakończonych na -wska;
-wyjaśnia do czego służą słowniki: języka polskiego, frazeologiczny i wyrazów bliskoznacznych	- wyjaśnia znaczenia podanych frazeologizmów;	- sprawnie korzysta ze słownika języka polskiego, wskazuje żądane hasło;	-samodzielnie wybiera potrzebny słownik, wyszukuje właściwy artykuł hasłowy;	- samodzielnie posługuje się słownikiem ortograficznym i innymi słownikami języka pol.

dopuszczający (2)	dostateczny (3)	dobry (4)	bardzo dobry (5)	celujący (6)
W ZAKRESIE KSZTAŁCENIA LITERACKIEGO I KULTURALNEGO:				
Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:
- odpowiada zrozumiale (ustnie i pisemnie) na pytania dotyczące problematyki lektur obowiązkowych;	- samodzielnie wskazuje bohaterów pierwszoplanowych i drugoplanowych, wymienia zdarzenia	- analizuje relacje w świecie przedstawionym utworu;	- wnioskuje na podstawie przeczytanej lektury; porównuje świat bohaterów ze światem rzeczywistym;	-formułuje i wypowiada swoje sądy na temat obowiązkowych i nadobowiązkowych pozycji literatury

	składające się na akcję utworu;			młodzieżowej; - samodzielnie sięga po nadobowiązkowe pozycje literatury młodzieżowej, nawiązuje do ich problematyki, formułując samodzielne wypowiedzi;
<ul style="list-style-type: none"> - nazywa rodzaje literackie(<i>epika, liryka, dramat</i>); - odczytuje znaczenie pojęcia podmiot mówiący; - określa rodzaj zastosowanego środka stylistycznego, - różnicuje podmiot liryczny i narratora od autora; - płynnie i ze zrozumieniem czyta łatwy tekst; 	<ul style="list-style-type: none"> - rozróżnia i nazywa podstawowe gatunki literackie: <i>powieść, legenda, mit, opowiadanie, ballada, fraszka, przypowieść, komedia, tragedia, dramat</i>, - wskazuje w tekście literackim <i>apostrofe, porównanie, wyrazy przenośnię, epitet</i>; - płynnie i ze zrozumieniem czyta tekst o średnim stopniu trudności; 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się podstawowymi terminami teoretycznoliterackimi: <i>narrator, bohater, akcja, wers, zwrotka, rym, rytm, rzeczywistość, fikcja, realizm, fantastyka dialog, monolog, didaskalia</i>; - wymienia bohaterów, dzieląc ich na pierwszoplanowych i drugoplanowych - - redaguje plan ramowy i plan szczegółowy; - czyta płynnie i ze zrozumieniem, moduluje głos zgodnie z intencją wypowiedzi; 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje narratora i rodzaj narracji w podanych tekstach; - łączy nazwy gatunków literackich z utworami omawianymi na lekcji - porównuje gazetę codzienną z czasopismem; - stosuje w wypowiedzi pojęcia: <i>dramat, komedia, adaptacja, scenariusz, rekwizyty, dekoracje, kostiumy, afisz teatralny, fabuła, akcja</i>; - opisuje wybrane dzieło sztuki, korzystając z podanego planu; - rozróżnia rodzaje teatru: <i>lalkowy, aktora, żywego planu, pantomima</i>; - wymienia przynajmniej trzy różnice w sposobie 	<ul style="list-style-type: none"> - redaguje tekst prasowy tematycznie związany z życiem klasy - wyodrębnia (wskazuje) struktury tekstu literackiego <i>/poezja-proza, wiersz stroficzny i stychiczny, monolog-dialog, narracja/</i>; - rozpoznaje, na podstawie przykładowych kadrów, rodzaje planów filmowych; - interpretuje własny lub cudzy tekst, doбира sposób czytania do treści i intencji;

			przekazu między literaturą a teatrem; - płynnie i ze zrozumieniem czyta trudny tekst, moduluje głos zgodnie z intencją wypowiedzi;	
- odpowiada zrozumiale (ustnie i pisemnie) na proste pytania dotyczące problematyki lektur obowiązkowych;	- samodzielnie wskazuje bohaterów pierwszoplanowych i drugoplanowych, wymienia zdarzenia składające się na akcję utworu; - wyjaśnia pojęcia: fantastyka, fantastyka naukowa, fantasy	- analizuje relacje w świecie przedstawionym utworu; - uzasadnia, że poznany utwór jest przykładem fantastyki naukowej;	- wnioskuje na podstawie przeczytanej lektury; porównuje świat bohaterów ze światem rzeczywistym;	-formułuje i wypowiada swoje sądy na temat obowiązkowych i nadobowiązkowych pozycji literatury młodzieżowej; - samodzielnie sięga po nadobowiązkowe pozycje literatury młodzieżowej, nawiązuje do ich problematyki, formułując samodzielne wypowiedzi;
dopuszczający (2)	dostateczny (3)	dobry (4)	bardzo dobry (5)	celujący (6)
FORMY WYPOWIEDZI				
Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:
- analizuje przykładowy tekst instrukcji, określając wyróżniki formy wypowiedzi; - redaguje zaproszenie; - wypełnia odpowiednio blankiety pocztowe; - pod kierunkiem nauczyciela tworzy	- redaguje list prywatny, dostosowując formę do osoby adresata, - redaguje list oficjalny według podanego schematu; - redaguje instrukcję na podstawie ilustracji; - układa chronologicznie	- przyporządkowuje określenia i adresatów podanym rodzajom listów - przeredagowuje list, dostosowując jego treść i formę do osoby adresata; - stosuje poznane zasady	- analizuje list oficjalny pod kątem formy i treści; - wyjaśnia, w jakim celu został wysłany: telegram, list polecony, przekaz pocztowy, list prywatny; -identyfikuje wypowiedź jako tekst informacyjny, literacki, reklamowy,	- redaguje instrukcję np. przygotowania roweru do nowego sezonu - samodzielnie redaguje wypowiedzi pisemne w następujących formach gatunkowych: - <i>opowiadanie twórcze</i>

<p>wypowiedzi pisemne w następujących formach gatunkowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>opowiadanie twórcze</i> - <i>opowiadanie twórcze z dialogiem</i> - <i>opowiadanie odtwórcze</i> - <i>opowiadanie odtwórcze z dialogiem</i> - <i>pamiętnik (pisany z perspektywy bohatera literackiego lub własnej)</i> - <i>dziennik (pisany z perspektywy bohatera literackiego lub własnej)</i> - <i>list prywatny</i> - <i>list oficjalny</i> - <i>proste sprawozdanie z wycieczki, z wydarzeń sportowych, z uroczystości szkolnej</i> - <i>opis postaci rzeczywistej</i> - <i>opis postaci literackiej</i> - <i>opis przedmiotu</i> - <i>opis krajobrazu</i> - <i>ogłoszenie</i> - <i>zawiadomienie</i> 	<p>plan wydarzeń, korzystając z tekstu;</p>	<p>gramatyczne w tworzeniu wypowiedzi ustnych i pisemnych;</p> <ul style="list-style-type: none"> -porządkuje poznany materiał, przechowuje go i wykorzystuje w trakcie formułowania własnej wypowiedzi; - odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od drugorzędnych, 	<ul style="list-style-type: none"> - graficznie rozczłonkuje tekst(akapity) własnej wypowiedzi pisemnej zgodnie z układem treści w niej przedstawionych; 	<ul style="list-style-type: none"> - <i>opowiadanie twórcze z dialogiem</i> - <i>opowiadanie odtwórcze</i> - <i>opowiadanie odtwórcze z dialogiem</i> - <i>pamiętnik (pisany z perspektywy bohatera literackiego lub własnej)</i> - <i>dziennik (pisany z perspektywy bohatera literackiego lub własnej)</i> - <i>list prywatny</i> - <i>list oficjalny</i> - <i>proste sprawozdanie z wycieczki, z wydarzeń sportowych, z uroczystości szkolnej</i> - <i>opis postaci rzeczywistej</i> - <i>opis postaci literackiej</i> - <i>opis przedmiotu</i> - <i>opis krajobrazu</i> - <i>ogłoszenie</i> - <i>zawiadomienie</i> - <i>zaproszenie</i> - <i>przepis</i> - <i>instrukcja</i> - <i>prosta notatka</i>
---	---	--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> - <i>zaproszenie</i> - <i>przepis</i> - <i>instrukcja</i> - <i>prosta notatka</i> - zapisuje dialog - sporządza ramowy i szczegółowy plan odtwórczy - <i>redaguje życzenia, pozdrowienia, gratulacje;</i> 				<ul style="list-style-type: none"> - zapisuje dialog - sporządza ramowy i szczegółowy plan odtwórczy - <i>redaguje życzenia, pozdrowienia, gratulacje</i>
<ul style="list-style-type: none"> - redaguje pisemną charakterystykę, wykorzystując podany plan - wyjaśnia na przykładach pojęcia: mowa zależna, mowa niezależna; - redaguje ogłoszenie, rozpoznaje formy gatunkowe (zaproszenie, życzenia i gratulacje, zawiadomienie i ogłoszenie, instrukcję – w tym przepis), - identyfikuje wypowiedź jako tekst informacyjny, literacki, reklamowy; - uzupełnia zapis tabelaryczny na podstawie podręcznika; 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje wyróżniki opowiadania jako formy wypowiedzi pisemnej - redaguje opowiadanie na podstawie komiksu, wplatając w jego tok wypowiedzi z dymków; - przekształca mowę zależną na mowę niezależną; - redaguje duże formy wypowiedzi: opowiadanie z użyciem dialogu (z wykorzystaniem wyrazów wprowadzających mowę niezależną), charakterystykę postaci literackiej i rzeczywistej, sprawozdanie, opis, 	<ul style="list-style-type: none"> - graficznie rozczłonkuje tekst(akapity) własnej wypowiedzi pisemnej zgodnie z układem treści w niej przedstawionych; - używa podczas pisania opowiadania mowy zależnej; - pisze opowiadanie na podstawie planu z zachowaniem trójdzielności wypowiedzi; -redaguje plan wydarzeń ; -streszcza tekst; - wyraża swoje uczucia w kilku zdaniach bezpodmiotowych; - redaguje plan ramowy i 	<ul style="list-style-type: none"> - przekształca mowę niezależną na mowę zależną; - przekształca dialog na mowę zależną; - podsumowuje w formie tabeli wiadomości; - uzupełnia schemat notatki graficznej, korzystając ze słownika języka polskiego; - opisuje swoje samopoczucie lub swój nastrój, stosując zdania bezpodmiotowe; - redaguje ogłoszenie o zgubieniu (lub znalezieniu) cennego przedmiotu, stosując zdania bezpodmiotowe; 	<ul style="list-style-type: none"> - przekształca dialog w opowiadanie, stosując mowę niezależną; - sporządza notatkę w tabeli na temat elementów świata przedstawionego wybranej lektury; - zapisuje w formie tabeli informacje na temat polskich laureatów literackiej Nagrody Nobla;

	streszczenie, list, notatki z lektury, pisma użytkowe(np. podanie, telegram);	plan szczegółowy;		
-prowadzi zeszyt;	- systematycznie prowadzi zeszyt;	- systematycznie prowadzi zeszyt, zapisuje w nim notatki i wkleja ćwiczenia ksero;	- systematycznie prowadzi zeszyt, zapisuje w nim notatki i wkleja ćwiczenia ksero; zdarzają się sporadyczne braki;	-systematycznie i estetycznie prowadzi zeszyt, zapisuje w nim notatki i wkleja ćwiczenia ksero; zadania wykonuje starannie i bezbłędnie;